

IX. Zachovávej u počítače čistotu a pořádek

Jídlo ani pití nad klávesnici počítače nepatří.

- Při práci se školním počítačem nejez ani nepij. Nezapomeň, že kdokoliv, kdo přišel do styku s počítačem před tebou, může být potenciálním nositelem jakéhokoliv onemocnění.
- Buď ohleduplný i k těm, kteří k počítači přijdou po tobě. Stejně jako ty vyžaduješ pro svou práci čistý stůl, jistě i jim se bude v takovém prostředí lépe pracovat.
- Přestože je odolnost periferních zařízení počítačů stále vyšší, jakákoliv nečistota mezi klávesami zhoršuje jejich funkčnost.
- Něco pro dívky: Počítačová učebna není vhodným místem pro úpravu zevnějšku. Nejenom, že tak dochází ke znečišťování jednotlivých částí počítače, ale nanášení make-upu či rtěnky je čistě osobní věc, a není tedy vhodné, aby vás při této činnosti sledovali vaši spolužáci.
- Monitor, klávesnice, myš i podložka vyžadují pravidelné čištění k tomu určenými přípravky.

X. Počítač není všechno

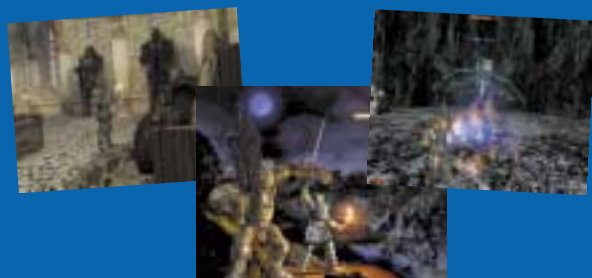
Počítač je tvou pomůckou, nástrojem, který ti může být nápomocen při studiu i domácí přípravě. Stejně tak ti může zprostředkovat zábavu a komunikaci s kamarády. Skutečný svět se ale nachází za zdí počítačové učebny.

- Tak, jako se někteří lidé stanou závislími na alkoholu, drogách nebo výherních automatech, může se předmětem závislosti stát například i chatování. Sleduj proto, kolik času počítači věnuješ. Jestliže tě víc láká chatování s cizími lidmi než

tvoji spolužáci a kamarádi, zamysli se alespoň trochu sám nad sebou.

- Počítačové hry mnohdy rozvíjejí postřeh, rychlé reakce a logické myšlení. Ty ale musíš myslet i na svou fyzickou zdatnost. Nedopusť, aby počítač pohltil většinu tvého volného času.
- Ke studiu používej nejenom počítač, ale i učebnice a výpisky z nejrůznějších literárních zdrojů stejně jako encyklopedie a slovníky, které najdeš doma, nebo si je můžeš vypůjčit v knihovně. Ty musíš ovládnout počítač, ne počítač tebe.

WWW.E-GRAM.CZ

MŠMT – ODBOR STÁTNÍ INFORMAČNÍ POLITIKY VE VZDĚLÁVÁNÍ
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
KARMELITSKÁ 17, 118 12 PRAHA 1

SIPVZ
STÁTNÍ INFORMAČNÍ POLITIKA
VE VZDĚLÁVÁNÍ

Počítačové desatero žáka

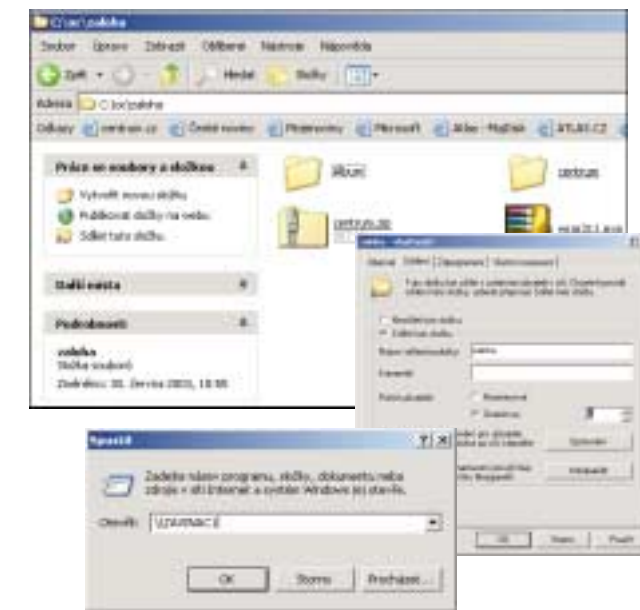

I. Buď opatrný

Pokud se na internetu dostaneš do kontaktu s cizími lidmi, buď velmi opatrný. Pamatuj, že je znáš pouze prostřednictvím počítače. Přestože působí mile a přátelsky, mohou být jejich názory a skutečné záměry nebezpečné nejenom pro tebe, ale i pro tvoje okolí. Proto:

- Nikomu neznámému nedávej žádné informace ani o sobě, ani o svých blízkých. Tvůj telefon, adresa, rodné číslo či jiné osobní údaje včetně fotografie nepatří do rukou nikomu, koho opravdu dobře neznáš.
- Buď maximálně ostražitý při domlouvání schůzky s člověkem, kterého znáš jen z internetu! Pokud je to opravdový kamarád, jistě mu nebude vadit, když o vašich schůzkách budou vědět tvoji rodiče.
- Neodpovídej na zprávy, na které se ti opravdu nechce odpovědět, tzn. zvláště ne na neslušné, sprosté či výhrůžné. Pokud se ti taková zpráva dostane do ruky, informuj o ní rodiče, učitele či jiného dospělého, kterému plně důvěřuješ!

II. Věnuj se tématům vhodným tvému věku

Jistě už víš, že kromě mnoha užitečných informací a zajímavých kontaktů je na internetu možné najít i takové stránky, na nichž se objevují témata pro tebe nevhodná nebo dokonce protizákonná. Nevyhledávej tyto stránky.

- Stránky s pornografickým obsahem jsou tvořeny pro ty, pro něž není vztah mezi mužem a ženou vztahem plným lásky, úcty a porozumění. Nenech si proto své představy o lásce a milování nikým a ničím narušit.
- Stránky nacistických a rasistických organizací jsou naplněny myšlenkami a názory, jejichž obsah je v rozporu se zákony. Neztrácej čas nad tím, co ti může způsobit problémy.
- Při prohlížení některých stránek významně vzrůstá riziko zasažení tvého počítače viry či instalací dalších škodlivých programů. Mohou ti dokonce způsobit velké finanční ztráty, a proto se takovým problémům raději vyhýbej.

III. Nezasahuj do soukromí druhých

Každý člověk má právo na své soukromí: na svou korespondenci, osobní poznámky či deník. Také ty jistě chceš mít právo na „svůj svět“, který ti nikdo nenaruší. Dopřej proto soukromí i druhým.

- Nečti soubory nebo cizí poštu, i když se ti k tomu naskytne příležitost. Je to stejné, jako kdybys rozlepil dopis adresovaný někomu jinému. Pokud ti někdo omylem pošle zprávu určenou pro někoho jiného, nečti ji a ihned mu ji vrať.
- Nesnaž se proniknout do cizích počítačů! Nepozměňuj cizí soubory! Hacking není sport, ale vážné porušení zákona. Počítače často obsahují zcela osobní informace.

IV. Dodržuj standardní postupy

Zapínání a vypínání počítače má svá pravidla, stejně jako ukládání, tisk a jiné standardní činnosti. Dodržuj je.

- Počítač vypínej tak, že nejprve ukončíš běžící aplikace a pak v nabídce operačního systému vybereš jeho vypnutí. Okamžité vypnutí hlavním vypínačem počítače je možná rychlejší, ale poškození operačního systému za to nestojí.
- Pravidelně vysypávej koš, sleduj svou e-mailovou schránku a, pokud nemáš nastavené automatické ukládání, nezapomeň svou práci ukládat. Pokud tvůj operační systém vyžaduje optimalizační kroky (scanování disku, defragmentaci), prováděj je pečlivě a včas.
- Všechna data zálohuj, zvláště pak ta, na kterých ti skutečně záleží.

V. Získané informace si ověřuj

Internet je zdrojem nepřehledného množství informací, které můžeš využít ke studiu i k pobavení. Buď ale opatrný! Všechny informace nemusí být pravdivé a potvrzené. I proto si nabyté údaje ověř z více zdrojů.

- S opatrností přistupuj k informacím z neznámého zdroje, zejména těžko definovatelného. (www.sweb.cz/..., www.myweb.cz/... apod).
- Kontroluj aktuálnost informací! Uvědom si, že na internetu mohou být umístěny informace a odkazy, které již několik let nebyly aktualizovány.
- Informaci je možné pokládat za pravdivou až tehdy, je-li ověřena nejméně ze dvou dalších nezávislých zdrojů. Vyber si několik adres, na jejichž informace se můžeš spolehnout, ať na základě vlastní či cizí zkušenosti. V budoucnu ti to ušetří čas.

VI. Nepřivlastňuj si práci a nápady druhých

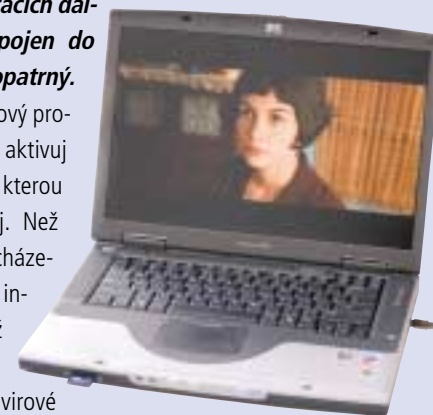
Informace na internetu podléhají ochraně autorských práv stejně jako knihy nebo hudební a filmové nosiče. Nemáš proto právo přivlastňovat si je jen proto, že není těžké je získat.

- Nekopíruj z internetu chráněné počítačové programy. Je to krádež! I duševní výtvar je majetkem a patří jeho tvůrci. Když budeš používat programy bez licence, porušuješ tím zákon.
- Nestahuj si žádné chráněné materiály, jako jsou knihy, časopisy nebo hudba, pokud nemáš svolení autora nebo nakladatele. Pirátské nahrávání hudebních skladeb, které je dnes již tak běžné a populární, je přestupkem.
- I v případě, že jsi materiál z internetu získal legálně, nepokládej se za jeho majitele a autora. Vždy a všude uváděj použité zdroje.

VII. Chraň počítač před počítačovými viry

Internet nepřináší jen užitečné informace a možnost zábavy. V celosvětové pavučině se také velmi rychle šíří počítačové viry. Některé z nich mohou způsobit velké škody jak na tvém počítači, tak i na počítačích dalších, s nimiž jsi propojen do sítě. Proto buď vždy opatrný.

- Vždy používej antivirový program. V počítači si aktivuj rezidentní ochranu, kterou pravidelně aktualizuj. Než jakýkoliv soubor přicházející prostřednictvím internetu otevřeš, ulož jej nejprve na pevný disk a podrob antivirové kontrole. Kontroluj také všechny diskety či CD, které si půjčíš od kamarádů.

- Neotvírej e-mail s připojenými soubory, jejichž název ti připadá přinejmenším podivný, nebo takovou poštu, která ti byla odeslána z neznámé adresy. Nikdy neotvírej e-mail s připojenými soubory ve formátu exe, com, scr, pif, sys, bin, vbx.
- Pokud objevíš nějaký soubor, který je prokazatelně napaden viry, ihned ho smaž! Rozesílat kamarádům zavirované soubory je zločinnost, která však může napáchat velkou škodu.

VIII. Pravidelně kontroluj kapacitu disku

Kapacita disku stanice – ať je jakkoli velká – je vždycky omezená. Vzpomeň si na to vždy, když se budeš muset rozhodnout, který materiál si chceš ponechat.

- Pokud pracuješ na školním počítači a svou práci si chceš pro další zpracování odnést na disketu domů, odstraň své pracovní soubory z disku.
- Pokud tvá práce se soubory na školním počítači bude rozsáhlejší, nezapomeň, že všechny soubory by měly být uloženy na vybranou část hard disku, nejlépe na server – pokud ve škole existuje počítačová síť.
- Prostřednictvím e-mailu koluje mnoho vymyšlených varování či výzev (hoaxy). Než je budeš rozesílat dál nebo s nimi podnikat nějaké jiné kroky, ověř si jejich pravdivost.

WWW.E-GRAM.CZ

MŠMT – ODBOR STÁTNÍ INFORMAČNÍ POLITIKY VE VZDĚLÁVÁNÍ
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
KARMELITSKÁ 17, 118 12 PRAHA 1

Kontaktní e-mail: infoqram@msmt.cz